

Broken and Whole: Luchot as Paradigm of Teshuva

Atara Kelman

<p>Rashi Shemot 31:18</p> <p>AND HE GAVE UNTO MOSES etc. — There is no “earlier” or “later” in the events related in the Torah: in fact the incident of the golden calf (related in ch. 32) happened a considerable time before the command regarding the work of the Tabernacle was given. For on the seventeenth of Tammuz were the Tablets broken and on the Day of Atonement God became reconciled with Israel and on the next day, the eleventh of Tishri they began to bring their contributions for the Tabernacle which was set up on the first of Nisan.</p>	<p>ויתן אל משה וגו'. אין מקדם ומאחר בתורה – מעשה העגל קדם לצווי מלאכת המשכן ימים רבים היה – שהרי ב"ז בתמוז נשתברו הלוחות, וביום הכפורים נתרצה הקב"ה לישראל, ולמחרת התחילו בנדבת המשכן והוקם באחד בניסן (תנחומא):</p>
<p>Bava Batra 14a-b</p> <p>As is stated: “There was nothing in the Ark except the two tablets of stone which Moses put there,” It serves to include the broken pieces of the tablets, which were placed in the Ark....</p> <p>And from where does Rabbi Meir derive that the broken pieces of the first set of tablets were placed in the Ark, The Gemara answers: He derives this point from what Rav Huna expounded, as Rav Huna says: What is the meaning of that which is written: “whereupon is called the Name, the name of the Lord of hosts that sits upon the cherubs” (II Samuel 6:2)? Teaches that both the tablets and the broken pieces of the tablets were placed in the Ark.</p> <p>Rather, from where does he derive that the broken pieces of the first set of tablets were placed in the Ark? The Gemara expounds: He derives this from that which Rav Yosef taught, as Rav Yosef taught a baraita: which you broke, and you shall put them in the Ark” (Deuteronomy 10:1-2). This teaches that both the second set of tablets and the broken pieces of the first set of tablets were placed in the Ark.</p>	<p>שְׁנֵי לוחות האבנים אשר הניח שם משה.... ומה אני מקיים אין בארון רק לרבות שברי לוחות שמונחים בארון....</p> <p>ור"מ שברי לוחות דמונחין בארון מנ"ל נפקא ליה מדרב הונא דאמר רב הונא מאי דכתיב (שמואל ב' ו, ב) אשר נקרא שם שם ה' צבאות יושב הכרובים עליו מלמד שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון ואידך ההוא מבעי ליה לכדרי יוחנן דא"ר יוחנן א"ר שמעון בן יוחאי מלמד שהשם וכל כינויו מונחין בארון ואידך נמי מיבעי ליה להכי אין הכי נמי אלא שברי לוחות דמונחין בארון מנא ליה נפקא ליה מדתני רב יוסף דתני רב יוסף (דברים י, ב) אשר שברת ושמתם מלמד שהלוחות ושברי לוחות מונחין בארון ואידך ההוא מיבעי ליה לכדריש לקיש דאמר ר"ל אשר שברת אמר לו הקב"ה למשה יישר כחך ששברת:</p>

Dvarim 10:2

(1) At that time Hashem said to me, "Cut two tablets of stone like the first, and come up to Me onto the mountain, and make an ark of wood. (2) I will write on the tablets the words that were on the first tablets **which you broke, and you shall put them in the ark.**" (3) So I made an ark of acacia wood, and cut two tablets of stone like the first, and went up onto the mountain, having the two tablets in my hand. (4) He wrote on the tablets, according to the first writing, the ten statements which Hashem spoke to you on the mountain out of the midst of the fire on the day of the assembly; and Hashem gave them to me. (5) I turned and came down from the mountain, and put the tablets in the ark which I had made; and there they are as Hashem commanded me.

בַּעֲתָהּ הָיָה אָמַר יְהוָה אֵלַי פֶּסֶל־לִי שְׁנֵי לוחֹת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁימִים וְעֹלָה אֵלַי הַהָרָה וְעָשִׂיתִי לָךְ אֲרוֹן עֹץ: (ב) וְאָכַתְבְּ עַל־הַלוחֹת אֶת־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר הָיוּ עַל־הַלוחֹת הַרְאשִׁימִים אֲשֶׁר שִׁבַּרְתָּ וְשָׂמְתָם בָּאֲרוֹן: (ג) וְאָעַשׂ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים וְאָפַסְלִי שְׁנֵי־לוחֹת אֲבָנִים כְּרֹאשֵׁימִים וְאָעַל הַהָרָה וְשָׁבִי הַלוחֹת בְּיָדִי: (ד) וַיִּכְתֹּב עַל־הַלוחֹת כַּמְכְּתֹב הַרְאשֹׁן אֶת עֲשֶׂר־הַדְּבָרִים אֲשֶׁר דִּבֶּר יְהוָה אֵלֵיכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ בְּיוֹם הַקָּהָל וַיִּתֶּנֶם יְהוָה אֵלַי: (ה) וְאָפִן וְאָדַר מִן־הָהָר וְאָשַׁם אֶת־הַלוחֹת בָּאֲרוֹן אֲשֶׁר עָשִׂיתִי וַיְהִיו נָשָׂם כְּאֲשֶׁר צֻוֵּי יְהוָה:

Yerushalmi Shekalim 6:1

It was stated: "Rebbi Jehudah ben Laqish says, two arks were travelling with Israel in the desert; one in which the broken pieces of the tablets were deposited. The one in which the Torah was deposited was put into the Tent of Meeting; that is what is written: *Moses and the Ark of the Eternal's covenant did not move from the camp*. The one in which the broken pieces of the tablets were deposited was going out and coming in with them. But the Rabbis say, it was only one, and once it went out in the days of Eli and was taken prisoner.

תָּנִי. רַבִּי יוֹדָה בֶּן לָקִישׁ אָמַר. שְׁנֵי אֲרוֹנוֹת הָיוּ מְהַלְכִין עִם יִשְׂרָאֵל בַּמִּדְבָּר. אֶחָד שֶׁהָיְתָה הַתּוֹרָה נְתוּנָה בְּתוֹכּוֹ. וְאֶחָד שֶׁהָיוּ שְׂבָרֵי הַלּוּחוֹת נְתוּבִין בְּתוֹכּוֹ. זֶה שֶׁהָיְתָה הַתּוֹרָה נְתוּנָה בְּתוֹכּוֹ הָיָה מוּנַח בְּאֹהֶל מוֹעֵד. הַזֶּה הָיָה דְּכֹתִיב וְאֲרוֹן בְּרִית יְיָ וּמִשָּׁה לֹא מָשׁוּ מִקְרֵב הַמַּחֲנֶה. זֶה שֶׁהָיוּ שְׂבָרֵי הַלּוּחוֹת בְּתוֹכּוֹ הָיָה נִכְנָס וְיוֹצֵא עִמָּהֶן וּפְעָמִים הוּא מִתְּרָה עִמָּהֶן. וְרַבָּנַן אָמְרִי. אֲרוֹן אֶחָד הָיָה וּפְעָם אַחַת יָצָא בִּימֵי עֲלִי וְנִשְׁבָּה:

Talmud Bavli Brakhot 8b	
<p>As Rabbi Yehoshua ben Levi told his sons:... And be careful to continue to respect an elder who has forgotten his Torah knowledge due to circumstances beyond his control. As we say: Both the tablets of the Covenant and the broken tablets are placed in the Ark of the Covenant in the Temple.</p>	<p>כְּדָאֵמַר לֵהוּ רַבִּי יְהוֹשֻעַ בֶּן לֵוִי לְבָנָיָהּ: "אֲשֶׁלִּימוּ פְּרָשְׁיוֹתַיִכוֹ עִם הַצִּבּוֹר שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תִּרְגּוּם, וְהִזְהִירוּ בְּיָרִידָיו כְּרַבִּי יְהוֹדָה... וְהִזְהִירוּ בְּזִקְן שְׂשֻכְחַת תִּלְמוּדוֹ מִחֲמַת אוֹנָסוֹ, דְּאֶמְרִינָן: לִיחוֹת וְשִׁבְרֵי לִיחוֹת מוֹנְחוֹת בְּאָרוֹן רש"י ברכות ח': ז' שברי לוחות מונחות בארון – דכתיב אשר שברת ושמתם בארון (דברים י"ב) אף השברים תשים בארון.</p>

Menachot 99a	
<p>which you broke, and you shall put them in the Ark" (Deuteronomy 10:1–2). Rav Yosef teaches a baraita: This verse teaches that both the tablets of the Covenant and the pieces of the broken tablets are placed in the Ark. One should learn from here that with regard to a Torah scholar who has forgotten his Torah knowledge due to circumstances beyond his control, e.g., illness, one may not behave toward him in a degrading manner.</p>	<p>אֲשֶׁר שִׁבְרָתָם וְשָׂמַתָּם בְּאָרוֹן תְּנִי רַב יוֹסֵף מְלַמֵּד שֶׁהַלִּיחוֹת וְשִׁבְרֵי לִיחוֹת מוֹנְחִין בְּאָרוֹן מִכָּאן לְתַלְמִיד חָכָם שֶׁשֻׁכְּחַת תִּלְמוּדוֹ מִחֲמַת אוֹנָסוֹ שֶׁאֵין נוֹהֲגִין בּוֹ מִנְהַג בְּזִיווֹן.</p>

R Yosef Dov Solovetichik, Reshimot Brachot 8b	
<p>נראה לפרש דמה ששברי לוחות מונחות בארון הוא משום דחלין בלוחות ב' דיני קדושה: א) קדושת הגוף משום דהויין מכלי המקדש כמו כלי שרת, ב) קדושת ס"ת.... ונראה לומר דמשנשתברו הלוחות פקעה מהם חלות קדושת ס"ת דהויין כס"ת שחסר בו יריעה אחת דליתא ביה חלות קדושת ס"ת. אמנם עדיין נשאר בלוחות חלות קדושת הגוף, דלגבי קדושת הגוף קיי"ל שקדושת הגוף לא פקעה בכדי,.... ונראה דאף בת"ח חלה חלות קדושת הגוף, ומשום דלימוד התורה מקדשת את גוף האדם הלומד תורה.... ולפי זה נראה לבאר את הגמ' דידן דחייבין לכבד ת"ח ששכח את תלמודו משום דאע"פ שחסר לו בידיעת התורה מ"מ חלות קדושת הגוף שחלה בו לא פקע, ומשום"ה חייבים בכבודו. ודומה לשברי הלוחות שאע"פ שבטלה מהם קדושת ס"ת מ"מ קדושת הגוף שבהם לא בטלה, וע"כ מונחים בארון ומחייבים בכיבוד.ולפי"ז י"ל דת"ח ששכח תלמודו מחמת פשיעה שהסיח דעתו מדברי תורה ועבר על לאו "פן יסורו מלבבך" הוי בגדר "ובאו בה פריצים וחיללוה" ופקע ממנו קדושת הגוף ואין חייבים בכבודו. והנה עיין בשולחן ערוך (או"ח סי' קח סעיף ח) שפסק ז"ל מי שהיה טרוד בצורך ממונו שלא יבוא לידי הפסד ועל ידי כך הפסיד מלהתפלל וכן מי שהוא שיכור ולא התפלל כולם חשובים אונסים ויש להם תשלומין עב"ל. וכתב הגר"א (בביאור הגר"א ד"ה וכן) וז"ל דזהו מיקרי ג"כ אונס כמ"ש רש"י בברכות ד"ה מחמת וכו' עב"ל, ועיין ברש"י בסוגיין</p>	

ואם כן איך אמרו זכרונם לברכה, לוחות ושברי לוחות מונחים בארון, והלוא שברים אלו מזכרת עוון הם לנו?

דרשו רבותינו - כשיצאו ישראל ממצרים, במ"ט שערי טומאה היו משוקעים, ובכל יום ויום יצאו משער טומאה ונכנסו לשער טהרה עד שהגיעו למ"ט שערי טהרה וקיבלו תורה מסיני. עלייה זו, חוץ מדרך הטבע היתה. שאיך אפשר שידלג אדם ממ"ט שערי טומאה למ"ט שערי טהרה במ"ט ימים.

...וכיוון שעלייה זו שלא כדרך הטבע היתה, נפלו ממנה. שמה שזכה לו אדם בלא עמל וטורח, אינו מתקיים בידו. ולפיכך נכשלו ישראל והוצרכו לטרוח ולתקן ארבעים שנה עד שעלו למדרגתם. ודבר זה נרמז בלוחות. לוחות ראשונים נשברו כשנפלו ישראל מדרגתם ולוחות שניים שנאמר בהם פסל לך, וטרח בהם משה - הם נתקיימו בידם.

ואם תאמר, אם כן מה צורך בלוחות ראשונים, שמדרגתם גבוהה, אם נשברים הם?

אמרו רבותינו דרך רמז שעובר במעי עמו מלמדים אותו את כל התורה כולה, שנאמר 'מי יתנני כירחי קדם, כימי אלו-ה ישמרני, בהלו נרו עלי ראשי, לאורו אלך חושך' כיוון שבא לצאת לאוויר העולם, מכה מלאך על סנטרו ומשכחו. וכל ימיו עמל הוא לקנות תורה ששכח. ואף כאן יש לשאול, מה טעם יש בלימוד תורה אם ישכחנה.

אלא חפץ הקב"ה בטובתם של ישראל והביאם למדרגתם העליונה במ"ט שערי טהרה, ואף שיפלו ממנה, כל ימיהם ישתוקקו לחזור ולהתעלות אליה. שהרי לא חדשה היא אצלם. לפיכך ציוותה תורה, לוחות ושברי לוחות מונחים בארון. כדי שיידעו ישראל מדרגתם קודם החטא ויشتוקקו לשוב אליה, הוי - היזהרו בזקן ששכח תלמודו, שלוחות ושברי לוחות מונחים בארון.